

Seyahat, antik çağlardan beri insanların en büyük tutkusu oldu. Atalarımız bazen yaya, bazen at üstünde, bazen de gemiyle dünyayı keşfetmek için yollara düştüler. Bu efsanevi yollar sayesinde Çinlilerin keşfettiği çayı, Hindistan'da yetiştirilen baharatları, yazı yazmayı, haberleşmeyi, parayı, ekmek yapmayı, özetle neredeyse bugün bildiğimiz her şeyi öğrendik.

Tarih boyunca dünyayı değiştiren bu yolların bazıları hâlâ seyahat tutkunları tarafından kullanılıyor. Eğer siz de, dünyayı bugüne getiren yolları adımlamak, ilham almak isterseniz Rota 66'dan İpek Yolu'na, Trans Sibirya Ekspresi'nden İnka Yolu'na dünyanın en efsanevi rotaları bu kitapta sizi bekliyor.

EFSENEVİ YOLLAR

EFSENEVİ YOLLAR

Sam G. C. / Raquel Martín
Çeviren: Zeynep Sevede

Sam G. C./Raquel Martín

İpek Yolu'ndan
Rota 66'ya
dünyanın en ilham
verici yolları

ÖNSÖZ

Biz insanlar, yerinde duramayan canlılarız. Son birkaç bin yıllık insanlık tarihine bakınca bunu daha net görüyoruz.

İnsanlık tarihinde seyahat kelimesiyle hayal kelimesi hep ayrılmaz bir ikili gibi oldu. Uzak diyarları keşfetme, sınırların ötesine gitme arzumuz sayesinde binlerce yıldır imkânsız zirvelere tırmandık, okyanuslar aşttık.

Bir zamanlar gezegenimizin bir haritası bile yoktu. "Daha fazlasını" arayan cesur ve tutkulu insanların seyahatleri sayesinde bugün dev bir dünya haritamız var.

Bazen zorunluluktan, bazen meraktan, bazen ticaret amacıyla, bazen de sırf keyif için seyahat eden insanlar dünyayı tanımamızı, yaşadığımız gezegeni anlamamızı, yeni hayaller kurmamızı sağladılar.

Seyahat etmek bizi sadece özgürleştirmez. Aynı zamanda birbirimizi anlamamızı ve birlik olmamızı sağlar, ilham verir ve hem gezegene hem de içindekilere saygı duymayı öğretir.

Özellikle son birkaç bin yıldır epey yol gittik. Yol gittikçe haritalarımıza da notlar aldık. Bu notları bugünkü haritalarda irili ufaklı çizgiler hâlinde görebilirsiniz. İlk bakışta bu sayısız, girintili çıkıntılı çizgiler size pek bir şey anlatmayabilir. Bir patika mı, yokuş mu, dar mı, geniş mi? Yolun başı neresi sonu neresi?

İşte bu kitap, o çizgilerin, binlerce yıldır insanların gittiği ve hâlâ da gitmeye devam ettiği yolların hikâyelerini anlatıyor. Her sayfada; romanlara, şarkılara, efsanelere ilham vermiş yolculukların izini takip edeceksiniz.

Elbette okurken biraz fazla etkilenebilir, dolabınızdan bavulunuzu çıkarıp yollara düşmeye niyetlenebilirsiniz. Endişelenmeyin, bu çok normal.

Ama eğer bu aralar herhangi bir sebeple yola çıkamıyorsanız size bir teklifimiz var: Haritanızı açın, olmak istediğiniz yeri hayalinizde canlandırın. Gözlerinizi kapatın ve parmaklarınızla o yolda yürümeye başlayın. Ve arada bir, yoldan çıkmaya izniniz olduğunu unutmayın.

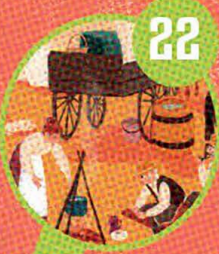
"Seyahat etmek hayatımızı zenginleştirir. Yolda tecrübe ediniz, eğleniriz, öğreniriz, başka kültürlere saygı duyarız, yeni dostlar ediniz ve bütün bunlar sayesinde küresel birlik ve beraberliğimize, dünya barışına katkıda bulunuruz."

Jules Verne

14
BUZUL
ROTASI

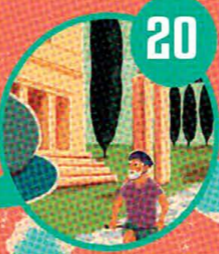
22
OREGON
YOLU

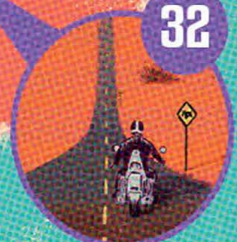
38
TRANS SIBIRYA
DEMİRYOLU

26
KATHAR
YOLU

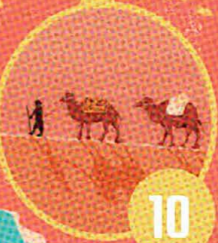
20
APPIUS
YOLU

32
ROTA 66

16
SANTIAGO
HAC YOLU

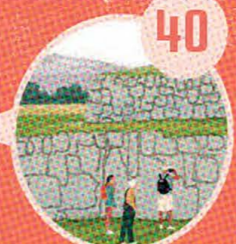
İPEK
YOLU
10

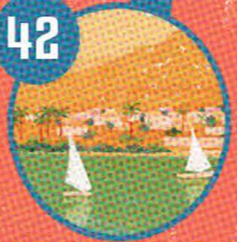
28
ŞIKOKU
HAC YOLU

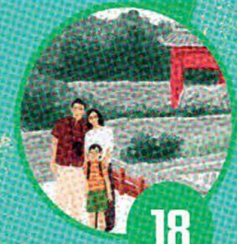
30
MAYA TURU

40
İNKA YOLU

42
NİL NEHİRİ
ROTASI

ÇAY
ATI YOLU
18

34
BAHARAT
YOLU

44
BAHÇE YOLU

İYİ
SEYAHATLER!

İPEK YOLU

Bundan binlerce yıl önce, insanlar ürettikleri eşyaları uzak ülkelere götürüp satmak için yollar aramaya başladılar. İpek Yolu işte bu yollardan biriydi. Ürünlerini daha fazla insana ulaştırmak isteyen tüccarlar, İpek Yolu sayesinde dünyanın doğusundaki ülkelerle batısındaki ülkeler arasında bağ kurabildiler.

Çin'den İstanbul'a uzanan bu efsanevi rotada tüccarlar ipek, çay, porselen gibi Çinlilerin icadı olan değerli ürünleri de kervanlarla taşıdılar. Bugün porselen fincanda çay içebilmemizi, binlerce yıl önce İpek Yolu'nu kullanan tüccarlara ve develere borçluyuz yani.

İpek Yolu sadece ticaret amacıyla kullanılmadı. Sanatçılar, seyyahlar, din adamları ve hatta kanun kaçakları da bu yolu kullandılar. Böylece binlerce kilometrelik yol boyunca kültürler, inanışlar, icatlar, lezzetler de ülkeler arasında taşınmaya başladı. O zamanlar Asya kıtasındaki ülkeler, Avrupa kıtasındaki ülkelere çok daha fazla gelişmişti. İpek Yolu sayesinde Avrupa'da yaşayan insanlar, Asyalıların icat ettiği kâğıt, baskı teknikleri, tarım aletleri, barut ve pusula gibi birçok yenilikle tanıştılar. Özetle, İpek Yolu'yla insanlar "küreselleşme" denilen şeyi keşfettiler ve dünyada olup biten gelişmelerden haberdar olmaya başladılar.

UZUN İNCE BİR YOL

Bugün binlerce yıl önce olduğu gibi İpek Yolu'nda yolculuk etmek istersen aylar, belki yıl sürecek bir seyahate hazır olmalısın. Yol tarifi de verelim: Çin'in Şian şehrinde başlayan rota, Gobi Çölü'nün güneyinde Kansu Koridoru boyunca devam eder. Sonra Dungan şehrinde yol ikiye ayrılır, sağ yol Taklamakan Çölü'nün kuzeyinden; sol yol da çölün güneyinden, Tibet tarafından geçer. Sonra birleşip İstanbul'a kadar uzanır.

İPEK İHANETİ

Eski Çin'de, ipek üretiminin nasıl yapıldığı bir sır gibi saklanırdı. Herhangi biri bu sırrı paylaşırsa ölümle cezalandırılırdı. Efsaneye göre, bir Çin prensesi bu sırrı Japonya'ya satınca vatan haini ilan edildi. Ama artık iş işten geçmişti. İpek artık sadece Çinlilerin üretebildiği bir kumaş değildi.

- × **YOLUN TÜRÜ:** Ticari
- × **ULAŞIM ŞEKLİ:** At ve deve kervanları
- × **TARİH:** MÖ 100-1453 yılları
- × **UZUNLUK:** 8.000 km
- × **BAŞLANGIÇ NOKTASI:** Şian, Çin
- × **BİTİŞ NOKTASI:** İstanbul
- × **YOLCULUK SÜRESİ:** Aylar

■ Çin'den başlayıp İstanbul'a kadar ulaşan bu rotaya İpek Yolu adını 1877'de Alman coğrafyacı Ferdinand von Richthofen verdi.

İPEK YOLU KERVANLARI

Eskiden uzak mesafelere giderken en çok tercih edilen ulaşım aracı devediydi. Filler ve atlar da kullanılırdı ama 270 kilo yükü binlerce km taşıyabilen develer, kervanları taşımak için en iyisiydi. İpek Yolu'na çıkacak tüccarlar, çift hörgüçlü develeri arka arkaya sıralardı. Sonra en önden başlayarak her birinin kuyruğunu bir halatla arkadaki devenin kafasına bağlardı. Bu şekilde hem develeri yönetmek kolay olurdu hem de hırsızlar yaklaşmaya cesaret edemezlerdi. İşte bu yüklü develerden ve sahiplerinden oluşan yol ekibine kervan denir. Aslında bugün kullandığımız "karavan" kelimesi kervan kelimesiyle aynı kelime. Bugünün karavanlarının atasının bu deve kervanları olduğunu söyleyebiliriz.

Çift hörgüçlü develer Asya ülkelerinde hâlâ yük taşımak için kullanılıyor.

İPEĞİN GÜCÜ

İpek ipliği son derece güçlü ve elastiktir. Bir kozadan çıkarılan ipek, 20 kata kadar uzayabilir. Yaklaşık 2,5 santimetre boyundaki her bir ipek böceği kozasından 1.200 metreye kadar ipek iplik çıkarılabilir.

MARCO POLO (1254-1324)

İpek Yolu'nun en meşhur tüccarlarından biri olan Marco Polo, Avrupa ve Asya arasında 17 yıl boyunca yolculuk etti. Ülkesi Venedik'e döndüğünde İpek Yolu'ndaki maceralarını yazmaya başladı. Böylece dünyaca meşhur Marco Polo Seyahatnamesi ortaya çıktı.

EFSENEVİ BİR ÇÖL

Efsaneye göre, çok eski zamanlarda doğaüstü güçleri olan iyi kalpli bir cin varmış. Merhametli cin bugün Taklamakan Çölü'nün olduğu bölgedeki insanların çok zor şartlar altında yaşadığını görmüş. Onlara yardım etmek istemiş. İki büyülü alet yapmış: Altından yapılmış bir balta ve bir anahtar.

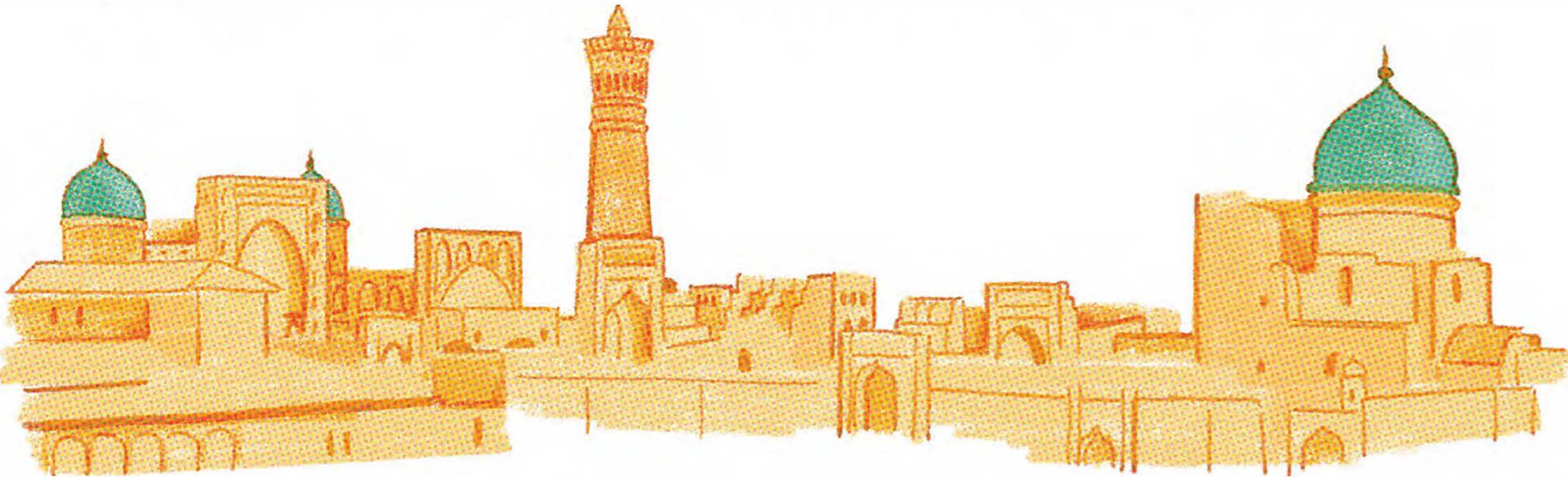
Altın baltayı, Kazak milletine Altay Dağları'nı delip arazilerine su getirmeleri için vermiş. Altın anahtarı da Uygurlara vermek istemiş. Amacı Çin'in kuzeybatısındaki Kaşgarya'da* bulunan hazinelere ulaşmalarını sağlamakmış. Fakat cinin küçük kızı anahtarı kaybedivermiş. Cin de kızını cezalandırmak için onu Kaşgarya'ya hapsedmiş. Cin kızın hapsedildiği bu bölgede kocaman bir çöl oluşmuş ve adına da Taklamakan Çölü denmiş.

**Yaklaşık 900.000 kilometrekare büyüklüğündeki Kaşgarya'nın bugünkü adı Tarım Havzası'dır. Bugün, Sincan Uygur Özerk Bölgesi'nin büyük bölümünü Tarım Havzası oluşturur. Fakat adının tersine, Tarım Havzası bölgesinin neredeyse 500.000 kilometresi Taklamakan Çölü'dür.*

TAKLAMAKAN

Sahra Çölü'nden sonra dünyanın en büyük ikinci çölü olan Taklamakan Çölü, olağanüstü hava koşulları sebebiyle yeryüzündeki en yaşanılmaz yerlerden biridir.

İPEK YOLU'NUN BÜYÜLÜ DURAKLARI

İpek Yolu'nun en popüler duraklarından biri olan Semerkant dünyanın en eski yerleşim yerlerinden biri. Bir Türk imparatorluğu olan Timur İmparatorluğu'nun başkenti Semerkant, özellikle göz alıcı mimarisiyle bilinir. Efsanevi kumandan ve imparatorluğun kurucusu Timurlenk'in Gur-i Emir isimli türbesi de bu şehirdedir. Gur-i Emir, o zamanlar dünyanın en yetenekli zanaatçıları tarafından inşa edilmişti. Elbette bu zanaatçıları Semerkant'a İpek Yolu sayesinde gelmişti.

SEMERKANT (ÖZBEKİSTAN)

KAŞGAR PAZARI (SINCAN UYGUR ÖZERK BÖLGESİ)

Kaşgar, İpek Yolu'nun en önemli ticaret noktalarından biriydi. Çölün tam ortasında yer alan bu şehir, her hafta pazar günleri kurulan pazarıyla meşhurdur. Kaşgar Pazarı günümüzde hâlâ her pazar günü kurulmaya devam ediyor. Kaşgar'ın yerlilerinin söylediğine göre bu pazarda "inek yumurtası ve tavuk sütü dışında her şeyi bulmak mümkün."

(DUNGAN) HİLAL GÖLÜ

Dungan şehrine yaklaşık 6 kilometre uzaklıkta, Taklamakan Çölü'nün kıyısında bulunan bu büyülü vaha, İpek Yolu'nun yolcuları için mükemmel bir mola noktasıydı.

Hilal Gölü'nü çevreleyen Şarkı Söyleyen Kumullar da bu bölgenin fantastik güzelliklerinden biri.

Bu kumulların yüksekliği hava şartlarına bağlı olarak 1.700 metreye kadar ulaşır. Rüzgârın etkisiyle yer değiştiren kumlar, her hareketlerinde ıslığa benzer sesler çıkarırlar. Bu yüzden Hilal Gölü'nün kıyısında oturan bir yolcu, biraz kulak verince gezegenin kendisine şarkı söylediğini düşünebilir.

SUNWAPTA ŞELALELERİ

Buzul Rotası üstündeki, 18 metre yükseklikten dökülen Sunwapta Şelaleri'ni seyretmenin en güzel yolu, şelalenin üst kısmına, seyir noktasındaki otoparktan bakmaktır. Sonra kıvrım kıvrım uzanan, çam ağaçlarıyla çevrili yoldan kısa bir yürüyüşle şelalenin aşağısına ulaşabilirsiniz ve üç şelalenin birleştiği Sunwapta Nehri'nin kenarında keyifli bir mola verebilirsiniz.

ATHABASCA BUZULU

Dev buzul mağaraları ve heybetli zirvelerle çevrili Athabasca Buzulu'na vardığınızda bir an kendinizi karınca gibi hissedebilirsiniz. Bu kocaman buzulun kenarında, hareket eden buzulların seslerini dinlerken insanın yeryüzünde ne kadar da küçük bir yer kapladığını düşünebilirsiniz.

KUZAY REN GEYİĞİ

Gri hayalet olarak da bilinen bu ren geyiği türü sadece Kanada'da görülür ve nesli tehlike altındadır. Gözden uzak yaşamayı seven bu hayvanlar yaşamak için insanların olmadığı yerleri ararlar. 2019'da Kanada Hükümeti, kuzey ren geyiklerini korumak için tarihi bir anlaşmaya imza attı.

BUZUL ROTASI*

*ICEFIELDS PARKWAY

Dünyanın en güzel güzergâhlarından biri seçilen, Kanada'daki Buzul Rotası'nda ilerlerken göreceğiniz şahane manzaralardan birkaçı şöyle: Rocky Dağlarının zirveleri, dev buzullar, meşhur Banff ve Jasper Ulusal Parkları arasındaki geniş vadiler.

Bu çok da uzun olmayan rotada binlerce yıllık buzullar, heybetli şelaleler, büyüleyici kaya oluşumları, çam ve karaçam ağaçlarıyla çevrili zümrüt yeşili göller gibi 100'den fazla doğal güzellik noktası seyircilerini bekliyor.

BOW GÖLÜ

Deniz seviyesinden yaklaşık 2 bin metre yükseklikte bulunan Bow Gölü yılın büyük bir kısmında donuk hâdedir. Bu yüzden özellikle kış sporları için popüler bir ziyaret noktasıdır.

- ×YOLUN TÜRÜ: Turistik
- ×ULAŞIM ŞEKLİ: Araba
- ×TARİH: 1940'dan beri
- ×UZUNLUK: 232 kilometre
- ×BAŞLANGIÇ NOKTASI: Louise Gölü
- ×BİTİŞ NOKTASI: Jasper
- ×YOLCULUK SÜRESİ: 3-4 gün (tavsiye edilen)

Devamı kitapta...

/tazekitap